

www.sepo.go.th

สาขาเกษตร

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) กระทรวงการคลัง

State Enterprise Review : รายงาน

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ประจำปี 2552 (1 ต.ค. 51 – 30 ก.ย. 52)

“เป็นองค์กรที่บริหารจัดการด้านการตลาดอย่างเป็นธรรม เพื่อนำไปสู่ความผาสุกของเกษตรกร”

สถานะการดำเนินงาน

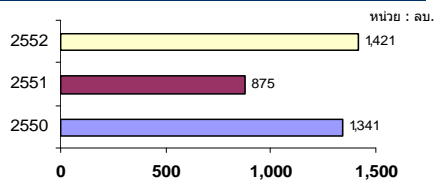
อ.ต.ก. ควรทำแผนการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ในงานธุรกิจให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และทบทวนบทบาท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้อมูลทั่วไป

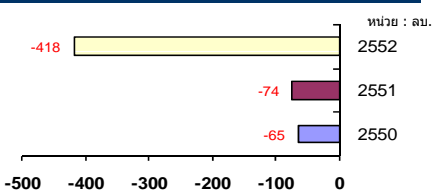
สังกัด: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการ: นายอรรถ อินทลักษณ์
กรรมการผู้แทน กค.: นายณพงศ์ ศิริขันธ์ตยกุล
ผู้อำนวยการ/CEO: นายบุญรัตน์ เลิศโกมลสุข (ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน 2552)
จำนวนพนักงาน: 413 คน (พนักงานประจำ 323 คน ลูกจ้างประจำ 52 คน และลูกจ้างชั่วคราว 38 คน)
Website: www.mof.or.th

ข้อมูลด้านการดำเนินงาน

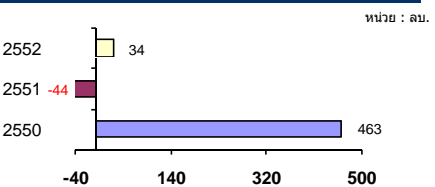
รายได้รวม 1,421 ลบ.

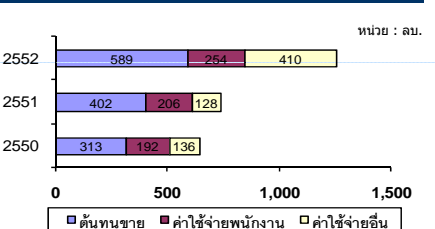
EBITDA -418 ลบ.

กำไรสุทธิ 34 ลบ.

ค่าใช้จ่ายรวม 1,253 ลบ.

ที่มา : งบการเงินเบื้องต้นของ อ.ต.ก. ปี 2552

• คณะกรรมการ อ.ต.ก. มีมติเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2552 เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรัง ปี 2551 จากเดิมสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2552 เป็นสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2553 ตามที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขอความเห็นชอบเพื่อนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

• คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) มีมติเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2552 เห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหา อ.ต.ก. ดังนี้

- 1) แยกบทบาทการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงสังคมออกจากบทบาทการดำเนินการเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงธุรกิจ
- 2) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลแหล่งผลิตและเกษตรกรด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้ซื้อสามารถเลือกซื้อสินค้าให้ตรงตามความต้องการได้
- 3) พัฒนาการใช้พื้นที่ตลาด อ.ต.ก. ที่พหลโยธินให้เต็มศักยภาพ และพัฒนา Brand ของผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรให้อยู่ในระดับ Premium เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า
- 4) เร่งรัดปฎิบัติยุทธศาสตร์ตามนโยบายของรัฐบาลต่างๆ ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อทราบผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการและฐานะการเงินที่แท้จริง

และให้ อ.ต.ก. รับข้อสังเกตเพื่อประกอบการพิจารณาบทบาทว่าควรเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานหรือเป็นผู้ประกอบการโดยตรง ตลอดจนพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาค่าความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของ อ.ต.ก.และองค์การคลังสินค้า (อคส.) ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการรักษาเสถียรภาพทางราคาของสินค้าเกษตร โดยการประกันราคาสินค้าเกษตร

• แนวทางการส่งเสริมให้ อ.ต.ก. แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

คณะกรรมการ อ.ต.ก. ได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2552 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยมีหน้าที่เสนอแนวทางปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยให้พ้นเอก ดร.นาฬิกาอดิศักดิ์ แสงสนิท เป็นประธาน เพื่อดำเนินการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนการดำเนินงานด้านการรับผิดชอบต่อสังคมที่สอดคล้องกับภารกิจของ อ.ต.ก.

ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

ปีงบประมาณ

หน่วย: ล้านบาท	2550	2551	2552	%Chg (50-51)	%Chg (51-52)
ฐานะการเงิน					
เงินสด	2,522	1,293	4,548	(48.7%)	251.7%
สินทรัพย์หมุนเวียน	5,557	21,338	48,431	284.0%	127.0%
สินทรัพย์รวม	10,253	25,968	53,131	153.3%	104.6%
หนี้สินหมุนเวียน	9,284	25,299	52,057	172.5%	105.8%
หนี้สินรวม	9,879	25,632	52,741	159.5%	105.8%
กำไร (ขาดทุน) สะสม	196	152	186	(22.4%)	(22.4%)
ทุนรวม	374	336	390	(10.2%)	(16.1%)
ผลการดำเนินงาน					
รายได้จากการดำเนินงาน	316	403	591	27.5%	46.7%
รายได้รวม	1,341	875	1,421	(34.8%)	62.4%
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	391	487	1,019	24.6%	109.2%
ค่าใช้จ่ายรวม	641	736	1,253	14.8%	70.2%
กำไรจากการดำเนินงาน	-75	-84	-428	(12.0%)	(409.5%)
ดอกเบี้ยจ่าย	237	183	134	(22.8%)	(26.8%)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0	0	0	N.A.	N.A.
EBITDA	-65	-74	-418	(15.0%)	(463.7%)
กำไรสุทธิ	463	-44	34	(109.5%)	176.6%
อื่นๆ					
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	192	206	245	7.3%	18.9%
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน	0	0	0	N.A.	N.A.
ค่าเสื่อมราคา/ค่าตัดจำหน่าย	10.5	9.8	9.7	(6.7%)	(1.0%)
เงินนำส่ง/เงินปันผล	0	0	0	N.A.	N.A.
เงินอุดหนุนจากงบประมาณ	7.19	7.75	4.67	7.8%	(39.7%)
งบลงทุน (เป้าหมาย)	37.1	40.2	59.5	8.4%	48.0%
งบลงทุนเบิกจ่าย	10.4	18.2	9.54	75.0%	(47.6%)
อัตราการเบิกจ่าย (%)	28.0%	45.3%	16.0%		
SP2* (เป้าหมาย ค่ามิ)	0	0	0	N.A.	N.A.
SP2* เบิกจ่าย	0	0	0	N.A.	N.A.
อัตราการเบิกจ่าย (%)	N.A.	N.A.	N.A.		
อัตราส่วนทางการเงิน					
Current Ratio	0.60	0.84	0.93		
ROA	4.52%	(0.17%)	0.06%		
ROE	124%	(13.1%)	8.64%		
D/E (เท่า)	26.4	76.3	135		
Net Profit Margin	34.5%	(5.03%)	2.37%		

ที่มา : สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรับรองงบการเงินถึงปี 2551 งบการเงินเบื้องต้น ปี 2552

หมายเหตุ : %Chg เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินระหว่าง

1. งวดสิ้นปี 2550 กับ งวดสิ้นปี 2551
2. งวดสิ้นปี 2551 กับ งวดสิ้นปี 2552

www.sepo.go.th

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) กระทรวงการคลัง

State Enterprise Review : รายงาน

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ประจำปี 2552 (1 ต.ค. 51 – 30 ก.ย. 52)

นโยบายของรัฐบาล

Statement of Direction (SOD)

พัฒนาระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบ เพื่อรักษาระดับราคาสินค้าเกษตร และเป็นศูนย์กลางข้อมูลพืชผลการเกษตรให้เกษตรกรที่มีประสิทธิภาพและบริหารจัดการองค์กรด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้

การดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล มี 3 โครงการต่อเนื่องจากปี 2550 คือ

- โครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ปี 2544 เป้าหมายการให้กู้ 281 ลบ. ซึ่ง อ.ต.ก. ได้รับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานร้อยละ 2 (อยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้และติดตามหนี้)
- โครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรปี 2546/2547 เป้าหมายการให้กู้ 255 ลบ. อ.ต.ก. ได้รับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานร้อยละ 1 (อยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้และติดตามหนี้)
- โครงการจัดตลาดลำไยปี 2547 โดยรับซื้อลำไย (ร่วง) เพื่อมอบให้แก่เกษตรกร (อยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการทำลายลำไยอบแห้งค้างสต็อกตามมติคณะรัฐมนตรี)

การดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล มี 1 โครงการ คือ

- เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2552 คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.) มีมติรับจำนำข้าวนาปรังในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรังฤดูการผลิตปี 2552 ราคา 11,800 บาท/ตัน เป้าหมายปริมาณจำนำ 2.5 ล้านตัน ให้ อ.ต.ก. ดำเนินการ 1.25 ล้านตัน โดยรับฝากและออกใบประทวน และ ธ.ก.ส. รับจำนำใบประทวนจากเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ระยะเวลาจำนำตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2552 ยกเว้นภาคใต้ ระยะเวลาจำนำเดือนกรกฎาคม ถึงกันยายน 2552 ระยะเวลาไปก่อน 4 เดือน นับจากเดือนที่รับจำนำ (ระยะเวลาโครงการวันที่ 16 มีนาคม ถึงเดือนธันวาคม 2552) และ อ.ต.ก. จะได้รับค่าบริการจัดการ 45 บาทต่อตัน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 อ.ต.ก. ได้ดำเนินการรับจำนำแล้วจำนวน 1.57 ล้านตัน โดยมีเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 149,694 ราย และร้อยละความจำนำเข้าร่วมโครงการจำนวน 272 โรง ในพื้นที่รวม 34 จังหวัด

ภารกิจของโครงการธุรกิจ คือ โครงการตลาดกลางพลโยธิน การพัฒนาผลิตภัณฑ์อินทรีย์ภายใต้ตราสินค้าของ อ.ต.ก. โครงการจำหน่ายข้าวสารให้หน่วยราชการ และการหาตลาดต่างประเทศเพื่อรองรับผลผลิตการเกษตร

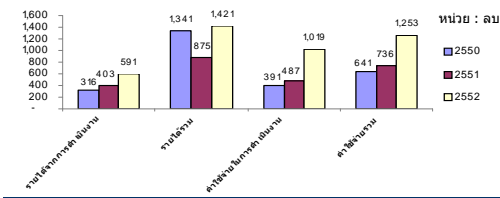
ข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญ

รายการปี 52 (หน่วย : ลบ.)	โครงการธุรกิจ	โครงการนโยบาย	งบรวม
รายได้รวม	742	679	1,421
ค่าใช้จ่ายรวม	876	377	1,253
ดอกเบี้ยจ่าย	0	134	134
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	(134)	168	34

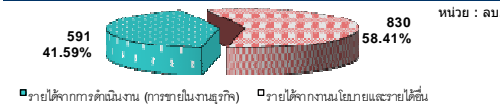
เปรียบเทียบโครงสร้างรายได้ของปี 51 และ 52

โครงสร้างรายได้ (หน่วย : ลบ.)	ปี 2551	ปี 2552	%Chg	Portion
รายได้จากการขาย	403	591	46.7%	41.6%
รายได้ค่าเช่า	47	94	100.0%	6.6%
รายได้ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร	48	46	-4.2%	3.2%
รายได้เงินอุดหนุนจาก สป.	8	5	-37.5%	0.4%
รายได้เงินชดเชยค่าใช้จาย	209	474	126.8%	33.4%
รายได้ค่าบริการโครงการ	52	122	134.6%	8.6%
รายได้เบ็ดเตล็ด	108	89	-17.6%	6.3%
รวมรายได้	875	1,421	62.4%	100%

เปรียบเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายปี 50 -52

เปรียบเทียบรายได้ปี 2552

ผลการประเมินปี 2552 (เบื้องต้น)

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ค่าจริง
ตัวชี้วัดทางการเงิน		
1. กำไรสุทธิ (งบธุรกิจ) ขาดทุนลดลง ลบ.	ร้อยละ 10	(134)
2. ค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวม (งบธุรกิจ) ลดลง ร้อยละ	ร้อยละ 4.0	1.0000
ตัวชี้วัดไม่ใช่ทางการเงิน		
1. ความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนงาน (กิจการ)	ร้อยละ 80	1.0000
2. การแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระจากโครงการที่มีเงินยืมจากคชก. และกรมส่งเสริมการเกษตร (กิจการ)	Board อนุมัติทุกโครงการ	1.0000
3. การปรับโครงสร้างบุคลากรและอัตราค่าจ้าง (วัน)	150	1.0000

ผู้จัดทำ : นางสาวเมษลรร สแนคำแก้ว
 กลุ่ม : ส่วนพัฒนารัฐวิสาหกิจกลุ่มเกษตร
 หัวหน้ากลุ่ม : นางอภิญา นกุลการ
 โทรศัพท์ : 0-2298-5880-9 ต่อ 6622
 วันที่จัดทำ : 15 ธันวาคม 2552

วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

- ในปี 2552 อ.ต.ก. มีผลการดำเนินงานกำไรสุทธิจำนวน 34 ลบ. โดยมีกำไรจากงานนโยบายจำนวน 168 ลบ. แต่ขาดทุนจากงานธุรกิจจำนวน 134 ลบ. เนื่องจาก อ.ต.ก. มีการบันทึกบัญชีในส่วนของบริษัทการในงานโครงการธุรกิจทั้งหมด
- รายได้รวมปี 52 มีจำนวน 1,421 ลบ. (มาจากงานธุรกิจ 742 ลบ. และงานนโยบาย 679 ลบ.) เพิ่มขึ้นจากปี 51 จำนวน 546 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 62.4 เนื่องจาก อ.ต.ก. มีรายได้เพิ่มจากการขายเชื้อ-สินค้าฟาร์ม และสามารถเพิ่มการจัดเก็บค่าเช่าที่ตลาดพลโยธิน ตลาดสัตว์เลี้ยง อีกทั้งยังได้รับเงินชดเชยจากรัฐบาลในงานนโยบาย
- ค่าใช้จ่ายรวมปี 52 มีจำนวน 1,253 ลบ. (จากงานธุรกิจ 876 ลบ. และงานนโยบาย 377 ลบ.) เพิ่มขึ้นจากปี 51 จำนวน 517 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 70.2 เนื่องจากต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารในงานธุรกิจที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยอดขายที่เพิ่มขึ้น
- แม้ว่า อ.ต.ก. มีกำไรสุทธิ 34 ลบ. แต่เมื่อพิจารณาในส่วนของโครงการธุรกิจ พบว่ามีผลการดำเนินงานขาดทุน 134 ลบ. ทั้งนี้เป็นผลมาจากค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารที่สูง (ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายพนักงานโดยคิดเป็นร้อยละ 73.6 ของค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร) จึงทำให้ผลการดำเนินงานในโครงการธุรกิจขาดทุน ดังนั้น อ.ต.ก. จึงควรบริหารจัดการด้านบุคลากรที่ดำเนินงานธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- จากกรที่ อ.ต.ก. ได้รับงานนโยบายจำนำข้าวเปลือกนาปรังจากรัฐบาลในปี 52 ส่งผลให้ อ.ต.ก. มีสินทรัพย์ฝากจำนวน 42,747 ลบ. สินทรัพย์รวมปี 52 มีจำนวน 53,131 ลบ. เพิ่มขึ้นจากปี 51 จำนวน 27,163 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 104.6 ในขณะที่เดียวกัน อ.ต.ก. มีเจ้าหนี้สินทรัพย์ฝากจำนวน 42,747 ลบ. หนี้สินรวมปี 52 มีจำนวน 52,741 ลบ. เพิ่มขึ้นจากปี 51 จำนวน 27,109 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 105.8
- อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมของ อ.ต.ก. (ROA) ในปี 52 อยู่ที่ร้อยละ 0.06 เพิ่มขึ้นจากปี 51 ที่มี ROA คิดลดร้อยละ 0.17 เนื่องจาก อ.ต.ก. บริหารสินทรัพย์มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์จากที่ดิน คลังสินค้าในส่วนภูมิภาค โดยการให้เช่าหรือขายสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้รวม 1,421 ลบ. ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายรวม 1,253 ลบ. ทำให้ อ.ต.ก. มีกำไรจากการดำเนินงานอยู่ที่ 34 ลบ. ซึ่งทำให้ อ.ต.ก. มีอัตราส่วนผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น (ROE) ในปี 52 อยู่ที่ ร้อยละ 8.64 และ Net Profit Margin อยู่ที่ ร้อยละ 2.37 ด้วย
- EBITDA ในปี 52 คิดลด 418 ลบ. แต่มีกำไรสุทธิ 34 ลบ. เนื่องจาก อ.ต.ก. มีรายได้จากการดำเนินงาน จำนวน 591 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 41.59 ของรายได้รวม ในขณะที่มีรายได้จากงานนโยบายและรายได้อื่น จำนวน 830 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 58.41 ของรายได้รวม ซึ่งส่วนใหญ่มาจากรายได้เงินชดเชยค่าใช้จายที่ได้รับจากรัฐบาลเพื่อชดเชยค่าใช้จายในการดำเนินการโครงการตามนโยบายรัฐบาล 474 ลบ. และรายได้ค่าบริการโครงการตามนโยบายรัฐบาล 122 ลบ.
- งบลงทุนปี 52 มีเป้าหมายเบิกจ่าย จำนวน 59.5 ลบ. แต่ อ.ต.ก. เบิกจ่ายได้เพียง 9.54 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 16.0 ของเป้าหมายรวม เนื่องจากผู้ยื่นขอประกวดราคาขาดคุณสมบัติตาม TOR จึงไม่สามารถดำเนินการและเบิกจ่ายได้ทันภายในปีงบประมาณ 2552 ประกอบกับโครงการลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในส่วนภูมิภาค (จ.สงขลา ตรัง นครสวรรค์) ทำให้มีฝนน้ำขังของฯ น้อย

สรุปการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ

สรุปการดำเนินงาน

- อ.ต.ก. มีการถือหลัก 2 ด้านคือ การดำเนินการตามนโยบายที่ได้รับจากรัฐบาล เช่น การพยุงราคาและรับจำนำสินค้าเกษตร รวมถึงการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ส่วนการอีกด้านคือ การดำเนินการในเชิงธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้เกิดความครอบคลุมในการดำเนินการของ อ.ต.ก. เช่น การดำเนินการตลาดกลาง และการจำหน่ายปัจจัยการผลิตจำหน่ายในราคายุติธรรมแก่เกษตรกร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนารัฐวิสาหกิจ

- อ.ต.ก. ควรทำแผนธุรกิจเชิงรุก เพื่อเพิ่มรายได้ในเชิงธุรกิจและการสร้างงานในองค์กร โดยให้มีบุคลากรที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อประนีประนอมถึงสถานการณ์หรือแนวโน้มของเศรษฐกิจการเกษตรในอนาคต รวมถึงการทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร แล้วนำมาประยุกต์ใช้หรือการจัดทำแผนธุรกิจขององค์กร
- อ.ต.ก. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น (เช่น อคส. เป็นต้น) และทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
- อ.ต.ก. มีทรัพย์สินอยู่ในส่วนภูมิภาคที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ได้แก่ คลังสินค้าและไซโลที่ไม่ได้ใช้งาน ที่ดินที่ยังว่างเปล่า อ.ต.ก. จึงควรทบทวนแผนการใช้ทรัพย์สิน เช่น การให้เช่า การจำหน่ายทรัพย์สินหากไม่เต็มประสิทธิภาพ